

وضعیت، امکان‌پذیر نباشد، خسارت پرداخت کند. اعاده‌ی وضعیت یا بازگشت به اوضاع قبل از وقوع فعل زیان‌بار، غالباً غیرممکن و یا برای جبران تمامی خسارت وارد آمده ناکافی است. این امر باعث شده اقدام به پرداخت خسارت به‌عنوان راهکاری عملی، شایع‌ترین شکل جبران ضرر باشد. براین اساس دولت متخلف با توجه به هزینه‌هایی که برای اعاده‌ی وضعیت برآورد می‌شود، مبلغی را به‌منظور جبران خسارت به‌طور کامل پرداخت می‌نماید. (ابوسخیله، ۱۹۷۸، ص. ۳۳۴)

هدف از پرداخت خسارت، برطرف نمودن تمامی آثار فعل زیان‌بار و تمامی خساراتی است که در نتیجه‌ی تخلف به وجود آمده است. لذا لازم است مبلغ پرداخت شده، به مقدار هزینه‌های لازم برای اعاده‌ی وضعیت باشد. (فاضل، ۱۹۷۶، ص. ۱۱۳) هم‌چنین بر اساس بند ۲ ماده‌ی ۳۶ کمیسیون حقوق بین‌الملل خسارت، باید هرگونه زیان قابل‌تعیین از نظر مالی، از جمله عدم‌النفع تا جایی که مقرر می‌گردد، را دربرگیرد. این مبلغ اکثراً با توافق طرفین و از طریق تشکیل کمیته‌های ویژه برای بررسی میزان خسارت و نحوه‌ی پرداخت تعیین می‌شود. در صورت عدم حصول توافق میان دو طرف مسئله به دادگاه بین‌المللی ارجاع داده خواهد شد.

اندیشمندان حقوق و هم‌چنین آراء صادره از محاکم بین‌المللی بر پرداخت خسارت در برابر زیان مادی وارد آمده به دولت یا اتباع آن اتفاق‌نظر دارند. (غانم، ۱۹۶۷، ص. ۵۵۶) اما در رابطه با زیان معنوی ناشی از فعل زیان‌بار عقیده بر این است که ضرر معنوی باید ضرری حتمی و حقیقی و به‌دوراز هرگونه ابهام باشد، تا امکان جبران آن فراهم گردد. (محمود، ۱۹۸۶، ص. ۲۶۰)

۱-۳. جلب رضایت^۱

جلب رضایت روشی است که برای جبران خسارت معنوی وارد آمده به دولت و حاکمیت کشور به کار گرفته می‌شود. (هاشم، ۱۹۹۱، ص. ۳۴۹ و ۳۵۰) طبق بند ۱ ماده‌ی ۳۷ کمیسیون حقوق بین‌الملل کشوری که در قبال یک رفتار زیان‌بار بین‌المللی مسئول شناخته شود، متعهد است در برابر خسارت ناشی از آن رفتار،